

2. Δημόσια οικονομικά

ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, τεύχος 36, 2018, σσ. 28-30

2.1. Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού, α' τετράμηνο 2018

Ελισάβετ Ι. Νίτση

Σύμφωνα με τα προσωρινά δημοσιευμένα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους¹, σε τροποποιημένη βάση, η εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού, στο α' τετράμηνο του 2018, παρουσιάζει βελτίωση συγκρινόμενη τόσο με το αντίστοιχο διάστημα του 2017, όσο και με τις μηνιαίες εκτιμήσεις, όπως αυτές είχαν αποτυπωθεί στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2018, καθώς αναμένονταν υψηλότερα έσοδα αλλά σαφώς μεγαλύτερες δαπάνες.

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.1.1, ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσίασε πλεόνασμα στο ισοζύγιο του ύψους 193 εκατ. ευρώ στο χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Απριλίου 2018, έναντι ελλείμματος 1,14 δισ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2017, και στόχου για έλλειμμα 1,76 δισ. ευρώ. Το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 2,33 δισ. ευρώ, έναντι πρωτογενούς πλεονάσματος 1,73 δισ. ευρώ για την ίδια περίοδο το 2017 και στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα 374 εκατ. ευρώ.

Πιο αναλυτικά, το ύψος των καθαρών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού ανήλθε σε 15,52 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 215 εκατ. ευρώ ή 1,41% έναντι των εσόδων του α' τετραμήνου του 2017 και κατά 1,21 δισ. ευρώ ή 8,42% έναντι του στόχου που είχε τεθεί από τον Προϋπολογισμό. Τα έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού ανήλθαν σε 14,42 δισ. ευρώ και εμφανίζονται μειωμένα κατά 135 εκατ. ευρώ ή 0,93% έναντι του προηγούμενου έτους, ενώ είναι αυξημένα κατά €689 εκατ. ή 5,02% έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού. Τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ανήλθαν σε €1,09 δισ., και παρουσιάζονται αυξημένα τόσο σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2017 (350 εκατ. ευρώ ή

47,17%), όσο και με τον στόχο του Προϋπολογισμού (516 εκατ. ευρώ ή 89,58%). Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι οι εισροές από την ΕΕ είναι αυξημένες συγκρινόμενες με τον στόχο του Προϋπολογισμού κατά 496 εκατ. ευρώ ή 99,20%, γεγονός που σημαίνει ότι στο υπόλοιπο του έτους θα υπάρξουν λιγότερα από τα προϋπολογιζόμενα έσοδα.

Οι δαπάνες του Κρατικού Προϋπολογισμού παρουσιάζονται μειωμένες κατά 1,12 δισ. ευρώ ή 6,81% συγκρινόμενες με αυτές της αντίστοιχης περιόδου του 2017, ενώ παρουσιάζουν μικρότερη μείωση σε σχέση με τον στόχο που είχε τεθεί στον Προϋπολογισμό. Η μείωση αυτή των δαπανών οφείλεται τόσο στον περιορισμό των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού (6,84% έναντι της περυσινής αντίστοιχης περιόδου και 1,29% έναντι του στόχου του Προϋπολογισμού), όσο και στον περιορισμό των πληρωμών τόκων (25,35% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο), αλλά και του ΠΔΕ (5,79% και 52,45%, αντίστοιχα), καθώς το ύψος των δημοσίων δαπανών δεν έφτασε ούτε στο μισό αυτών που είχαν προϋπολογιστεί. Πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού ανήλθαν σε 14,82 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 1,09 δισ. ευρώ έναντι των δαπανών του αντίστοιχου τετραμήνου του 2017 και 194 εκατ. έναντι του στόχου, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες, που ανήλθαν σε €12,68 δισ., εμφανίζονται μειωμένες κατά 361 εκατ. ευρώ ή 2,77% και 198 εκατ. ευρώ ή 1,54%, αντίστοιχα. Τέλος, οι δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων εμφανίζουν έλλειμμα 556 εκατ. ευρώ έναντι στόχου για 1,06 δισ. ευρώ.

Συνολικά, η εκτέλεση του Προϋπολογισμού το α' τετράμηνο του 2018 ήταν σαφώς καλύτερη από την αναμενόμενη, λόγω των αυξημένων εσόδων του τετραμήνου. Όμως μέρος των εσόδων αυτών, βλ. έσοδα από την ΕΕ στο ΠΔΕ και επιστροφές φόρων, έχουν προϋπολογιστεί για το σύνολο του έτους. Επιπλέον, στο αυξημένο πλεόνασμα συνέβαλε και ο περιορισμός των δαπανών, και ιδιαίτερος η υποεκτέλεση του ΠΔΕ, γεγονός που δεν είναι ενισχυτικό της προσπάθειας ανάπτυξης της χώρας.

Από την άλλη πλευρά, στην τρέχουσα αξιολόγηση, που αναμένεται να είναι η δυσκολότερη από όλες τις

1. Τα στοιχεία του Προϋπολογισμού όπως αυτά δημοσιεύθηκαν στο Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού για τον Μάιο του 2018.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1 Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού, α' τετράμηνο 2018 (εκατ. €)

	Ιαν.-Απρ. 2017	Ιαν.-Απρ. 2018		2017	2018
	Πραγμ.	Πραγμ.	Εκτιμήσεις Προϋπολογισμού 2018 ¹	Πραγμ. ²	Προϋπολογισμός 2018 ³
Κρατικός Προϋπολογισμός					
Καθαρά έσοδα	15.300	15.515	14.310	51.422	54.244
Δαπάνες	16.442	15.322	16.073	55.690	55.188
Τακτικός Προϋπολογισμός					
Καθαρά έσοδα	14.558	14.423	13.734	48.973	50.509
Δαπάνες	15.907	14.819	15.013	49.740	48.438
- Πρωτογενείς δαπάνες	13.039	12.678	12.876	43.532	43.238
- Τόκοι (Καθαρή βάση)	2.868	2.141	2.137	6.208	5.200
ΠΔΕ					
Έσοδα	742	1.092	576	2.444	3.735
Δαπάνες	535	504	1.060	5.950	6.750
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού⁴	1.724	2.334	374	1.940	4.257
Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού	-1.142	193	-1.763	-4.268	-943

Πηγή: Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Σημειώσεις:

1. Στόχοι όπως αποτυπώνονται στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2018.
2. Το σύνολο των δαπανών και των εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2017 είναι προσωρινό και θα οριστικοποιηθεί με την κύρωση του Απολογισμού Εσόδων και Εξόδων του Κράτους οικονομικό έτος 2017.
3. Ετήσιες εκτιμήσεις, όπως αποτυπώνονται στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2018.
4. + Πλεόνασμα, - Έλλειμμα.

προηγούμενες, θα επιχειρηθεί να κλείσουν όλες οι εκκρεμότητες του τρίτου προγράμματος, αλλά και να ληφθούν αποφάσεις για το τελικό ποσό που θα εκταμειώσει η Ελλάδα από το συνολικό πακέτο του τρίτου μνημονίου, καθώς, επίσης, και αποφάσεις που θα αφορούν τα χαρακτηριστικά της επόμενης ημέρας, αφενός, για το χρέος και τα πρωτογενή πλεονάσματα και, αφετέρου, για το πλαίσιο εποπτείας με ή χωρίς το ΔΝΤ, ώστε να διασφαλιστεί ότι η Ελλάδα θα μπορέσει να καλύψει τις χρηματοδοτικές της ανάγκες από τις αγορές μετά το τέλος του προγράμματος.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι βασικές αποφάσεις αφορούν τα δημοσιονομικά, κατά πόσον, δηλαδή, θα επιτευχθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα που έχουν συμφωνηθεί και αν θα χρειαστούν πρόσθετα μέτρα από το 2019, όπως η μείωση του αφορολόγητου.

Άλλα σημαντικά ζητήματα για τα οποία θα πρέπει να ληφθούν αποφάσεις είναι οι αντικειμενικές αξίες, τα κόκκινα δάνεια και η κατάργηση της προστασίας της πρώτης κατοικίας (νόμος Κατσέλη). Επιπρόσθετα, θα πρέπει να υπάρξει συμφωνία για την ενεργοποίηση των «αντισταθμιστικών» μέτρων κοινωνικού χαρακτήρα που θέλει να θεσμοθετήσει η κυβέρνηση, όπως η επιδότηση ενοικίου, η δημιουργία νέων βρεφονηπιακών σταθμών, η περαιτέρω επέκταση του προγράμματος σχολικών γευμάτων και η δημιουργία προγραμμάτων ενεργητικής απασχόλησης μέσω του ΟΑΕΔ, αλλά και η πραγματοποίηση επενδύσεων σε υποδομές ενέργειας και στον πρωτογενή τομέα.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να καταλήξουν στο πακέτο που αφορά τα μεσοπρόθεσμα μέτρα για τη συμφωνία ελάφρυνσης του χρέους, τα οποία, πιθανότατα, θα

συνδέονται με την ανάληψη συγκεκριμένων δεσμεύσεων από την πλευρά της Ελλάδας όσον αφορά την επίτευξη των συμφωνημένων δημοσιονομικών στόχων, αλλά και την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί, αν δεν απαιτηθεί και θεσμοθέτηση νέων.

Τέλος, πέραν από την αξιολόγηση και τη συμφωνία με τους εταίρους, σημαντικό είναι να τεθεί σε εφαρμογή ένα αναπτυξιακό σχέδιο για τη χώρα, που, αν και έχει παρουσιαστεί στους θεσμούς, δεν έχει γίνει γνωστό στο πλαίσιο της χώρας, παρά μόνο στις κατευθυντήριες γραμμές του. Αν το σχέδιο αυτό μπορέσει να αλλάξει το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, να

προσελκύσει νέες επενδύσεις, ξένες αλλά και εγχώριες, να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας, να ενισχύσει την αποδοτικότητα της οικονομίας και να προχωρήσει σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις, όπως στη δημόσια διοίκηση, το φορολογικό, το ασφαλιστικό και το τραπεζικό σύστημα, αλλά και στο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων και την ανταγωνιστικότητα των αγορών, τότε θα υπάρξει αναθέρμανση της οικονομίας, αύξηση του ΑΕΠ και, κατά συνέπεια, επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, κυρίως, των συμφωνηθέντων πλεονασμάτων και, άρα, επιστροφή της οικονομίας στην κανονικότητα χωρίς πρόσθετα δημοσιονομικά μέτρα.